

Eerdere jaarverslagen:

Jaarverslag 2009

Voorwoord

Het jaar 2009 was wel een heel bijzonder jaar voor Duitsland, een jaar vol herdenkingen en jubilea. Uiteraard heeft ook het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) hierbij stil gestaan en een reeks van evenementen georganiseerd om twintig jaar val van de Berlijnse Muur en zestig jaar BRD voor het voetlicht te brengen.

Op 23 mei 1949 kreeg de nieuwe republiek haar grondwet, die tot op de dag van vandaag het fundament vormt van de Duitse democratische rechtsorde. In 1949 werd ook de DDR uitgeroepen. Deze staat heeft het minder lang volgehouden. De Berlijnse Muur viel vlak na de viering van haar veertigste verjaardag in 1989, in 2009 twintig jaar geleden. Het herenigde Duitsland heeft dus alweer de helft van de leeftijd van de DDR erop zitten. De val van de Berlijnse Muur werd in Duitsland groots en in aanwezigheid van vele staatslieden gevierd. Ook in Nederland is de twintigste verjaardag van deze wereldhistorische gebeurtenis herdacht. Een van de hoogtepunten in het programma van het DIA was het programma 'Go EAST! DDR in de Melkweg' voor scholieren en voor iedereen die meer wilde weten over de voormalige DDR.

2009 was ook het verkiezingsjaar bij uitstek in Duitsland. Behalve de Bondsdagverkiezingen en die van de Bondspresident vond er nog een zestal deelstaatverkiezingen plaats en vele verkiezingen voor het lokale bestuur. De campagne voor de Bondsdagverkiezing werd door het DIA in vele bijeenkomsten en publicaties geanalyseerd en becommentarieerd. Ook organiseerde het DIA een Wahlbeobachterreise voor een internationale groep van promovendi. De verkiezingsuitslag zelf werd tijdens de Wahlparty in Sociëteit Nieuwspoort gevolgd. Panels van deskundigen discussieerden over de betekenis van de uitslag. BNR-Nieuwsradio deed live verslag.

2009 was echter ook het jaar van de financiële en economische crisis. De crisis maakte een einde aan de illusie dat alles aan de markt kan worden overgelaten. Er is een opmerkelijke herwaardering voor het zogeheten Rijnlandse model te bespeuren. Het DIA heeft daarom met verscheidene partners en dankzij een ruimhartige subsidie uit het Europafonds een serie bijeenkomsten met prominente sprekers georganiseerd over de toekomst van het Rijnlandse model. Lezingen waren er onder anderen van Jürgen Rüttgers, minister-president van Noordrijn-Westfalen, Kurt Biedenkopf, voormalig minister-president van Saksen, Alexander

Rinnooy Kan, voorzitter van de Sociaal-Economische Raad en Kees van Lede, voormalig bestuursvoorzitter van Akzo Nobel.

De crisis maakte ons ook weer attent op het feit hoe belangrijk de Duitse economie voor Nederland en voor Europa als geheel is. De Bondsrepubliek neemt bovendien een centrale positie in wanneer het gaat om een al dan niet tot stand komen van een gecoördineerd Europees beleid. We hebben echter ook kunnen zien dat Duitsland zich niet langer automatisch achter elk Europees initiatief opstelt en minder dan voorheen bereid is dit financieel te steunen. Dat maakt het eens te meer van belang de Duitse economische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen op de voet te volgen. Precies dit doet het DIA.

De Duitse belangstelling voor Nederland is groot, zeker ook onder jonge Duitsers. Op dit moment studeren meer dan 20.000 Duitse studenten in Nederland. Daar steekt het getal van 2.000 Nederlandse studenten in Duitsland wat schril bij af. Juist omdat het Duitslandbeeld onder jongeren de afgelopen jaren positiever is geworden, is het DIA van mening dat een substantiële toename van het aantal studenten dat (een deel van) de studie in Duitsland volgt, met gericht beleid haalbaar moet zijn.

De interesse in Duitsland neemt toe, dat merken we bijvoorbeeld aan de permanent stijgende belangstelling voor het Graduiertenkolleg, het programma voor promovendi die zich in hun onderzoek op Duitsland en Europa richten. Een hoogtepunt in 2009 was ongetwijfeld het met cum laudetoegekende doctoraat aan Luuk van Middelaar voor zijn dissertatie 'De passage naar Europa'. Hij ontving bovendien de Otto von der Gablentz Studieprijs. Deze prijs werd overhandigd tijdens de uitreiking van de Von der Gablentz Prijs aan Geert Mak en voormalig voorzitter van de Bondsdag, Rita Süßmuth. De feestelijke bijeenkomst in de Aula van de Universiteit van Amsterdam (UvA) werd bijgewoond door HKH Prinses Laurentien. De laudatio werd uitgesproken door Frans Timmermans.

Prof. dr. Paul Schnabel
Voorzitter van het bestuur

Prof. dr. Ton Nijhuis
Directeur

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/jaarverslag/14/eerdere-jaarverslagen/173/jaarverslag-2009>